

VOETBAL KIJKEN MET VAN BASTEN

*'I don't take sport seriously.
That's what's so wonderful about it.'*

Donald Hall (1928-2018)

Inhoud

Voorwoord	9
Voetbal kijken met Van Basten	17
Het mooiste doelpunt aller tijden	41
Pasta eten met Ben Johnson	65
Lunchen met Mart en Kees	93
Gazza, away	115
Johan Crujff en andere voetbalstandbeelden	157
De Coolsingel stroomde vol	177

VOORWOORD

De gefileerde zeebaars was net geserveerd toen ik Michel buiten voorbij zag lopen. Een man met een rechte rug, korte pasjes, de handen diep in de zakken van zijn jack. Ik attendeerde mijn tafelgenoot in het restaurant op de passant: 'Kijk, Michel. Michel van Egmond, weet je wel, de schrijver?'

Moest ik van tafel opstaan en in de deuropening met een besmeurd servet gaan zwaaien om mijn vriend zo tot een lunch te verleiden? Nee, niet doen. Ik moest hem met rust laten: ik wist dat Michel met een nieuw boek in zijn hoofd rondliep.

Vermoedelijk wandelde hij naar de Maas. Dat kon van alles betekenen: óf hij was in totale euforie omdat hij na maanden van ploeteren eindelijk de laatste zin op zijn computer had geramd, óf hij had het totale bestand naar de prullenmand verbannen en wilde het liefst met kilo's lood in zijn schoenen richting de bodem van de rivier.

Elk jaar legt Michel zichzelf de druk op om een goed verkoopbaar boek te schrijven. Geen medelijden, hij gedijt goed onder deadlines.

Tijdens het schrijfproces van elk boek zit ik regelmatig met hem aan een cafétafel. Hij wikt en weegt. Is het onderwerp wel goed genoeg, blijft het allemaal spannend? 'Zit er überhaupt iemand op die onzin van mij te wachten? Nou, eerst maar snel een cappuccino, met gewone melk, niet van dat havergedoe.'

De meest gebruikte openingszin tegen Michel is: 'Weet je waar jij nou eens een boek over moet maken?' En dan volgen de meest absurde tips. De mascotte van een derderangs voetbalclub uit een mijnwerkersdorp, een blinde kogelslingeraar uit Pilzen. En dan laat ik de Bekende Nederlanders die zich als ideaal object melden nog maar even buiten beschouwing.

Michel is een bijzondere kijker. In dit boek – een bundeling van persoonlijke zoektochten naar wat bekende ex-sporters nog drijft – ziet de lezer de sportwereld door zijn bril. Er zit een plezierige afwijking in Michels blik.

Als hij samen met een gezelschap aan tafel zit met Ben Johnson, valt het hem op hoe de beroemde honderdmetersprinter naar de blote rug van een dame aan tafel gluurt. Hij slaat het moment op in zijn brein en komt er gedurende de avond achter dat Johnson in de weer is met hopeloos flirten. In veel verhalen van Michel spelen oud-sporters met hun bekendheid. Ze gebruiken het, misbruiken het; als lezer ervaar je hun roem als een loden last. Roem blijkt een verderfelijk goedje. Het corrumpeert, het bezorgt je een

vreemd wereldbeeld. Niemand doet normaal tegen je.

Zie dan maar eens overeind te blijven.

Paul Gascoigne is als briljante voetballer na zijn carrière door de ondergrens gezakt. Met een door verslavingen aangetast lichaam reist hij nog altijd stad en land af. Michel is erbij wanneer Gascoigne in een zaaltje in het Zweedse Malmö over zijn leven vertelt. Als er na afloop nog shirtjes gesignd moeten worden, is de vogel al gevlogen. Het is intriest en toch valt er altijd iets te lachen.

De Braziliaan Carlos Alberto maakte in de finale van het WK 1970 het mooiste WK-doelpunt ooit. Hij is een dagje in Amsterdam. Van Egmond is in de buurt, hij zwermt op gepaste afstand om Alberto heen. Wat hij ziet is vooral een oude man met een pijnlijke rug. Van praten komt het niet of nauwelijks en toch schetst Michel een intens beeld van de oud-voetballer.

Van Egmond toont vaak mededogen. Over zijn hoofdpersonen tikt hij liever een ontroerende scène dan een kil doods-vonnis. En alles in die losse, vorstelijke stijl. Want, schrijven is voor hem: genieten van het plaatsen van woorden op de juiste plek, op het juiste moment.

Om tot een verhaal te komen moet hij vaak op pad. Als een rechercheur naar een *crime scene*. Dat vraagt om uithoudingsvermogen. Hij heeft er geen moeite mee om uren in een zolderkamertje te zitten met een oude verzamelaar

van paraferalia die zwamt over een clubvaantje of een zwart-witfoto uit vervlogen tijden.

Geduld, dat hoort bij zijn vak van observator. Van Egmond weet: uiteindelijk loont het.

Meer dan in zijn andere boeken komt het woordje 'ik' voor. Het mag ook wel een keer. Michel schuift een meter-tje op in het huidige ego-tijdperk. Zo voelen we iets beter in welke situaties de schrijver belandt en ook hoe hij er aan toe is. Zoals op het moment dat hij erachter komt dat er een afspraak met Ben Johnson in de agenda staat. En dat uitgerekend na een nacht met een fors alcoholpromillage.

Oef.

Het levert wel meteen zo'n echte Van Egmondtypering op: 'Toen ik de volgende ochtend wakker werd, had ik het gevoel alsof ik in slaap was gevallen met een iets te kleine brommerhelm op mijn hoofd.'

Er zijn mensen die grappig doen, er zijn mensen die van zichzelf grappig zijn. Van Egmond zit in de laatste categorie. De meester van de *sick joke*, van de overdrijving.

De gebeurtenissen in dit boek zijn zo op het oog van grote eenvoud, er lijkt niet veel te gebeuren. Hoeft ook niet. Elk verhaal wordt aangevuld met historische feiten, quotes, herinneringen, absurdisme, fantasie. De boomstam blijft in zicht, maar tegen een paar ferme zijtakken heeft Van Egmond geen enkel bezwaar. Hij verheft het zelfs tot stijlmiddel.

Na wat twijfelen en wandelen door de stad, tikt hij thuis die lekkere mix in zijn computer.

Gelukkig maar.

Ik vertrouw blind op wat er groeit en bloeit in de bijzondere hersenpan van Michel van Egmond.

Wilfried de Jong
Rotterdam, najaar 2023